

Zpráva o činnosti archivu NTM za rok 2002

Činnost a fungování archivu NTM bylo v roce 2002 výrazně poznamenáno srpnovými povodněmi a následnou nutností vystěhovat depozitáře v Invalidovně. Prakticky od poloviny srpna (17. 8.) do poloviny října byli pracovníci archivu zaměstnáni záchranou sbírek v Invalidovně a jejich stěhováním do Čelákovic a na Masarykovo nádraží. Archiv nemohl sloužit badatelům, ani pořádat a zpracovávat archiválie. K tomu přibyla ještě ztráta značného množství archiválií zaplavených v depozitářích karlínské Invalidovny. O těchto událostech je napsána zvláštní zpráva, kterou přikládáme k této zprávě o činnosti.

2. Správa sbírek

2.2. Akvizice, evidence, katalogizace

Přírůstky a jejich zpracování:

Sbírka fotografií (pozitivy a negativy)	1030 ks
Sbírka grafiky a obrazů	163 ks
Sbírka firemních tisků	1850 ks
Sbírka vzpomínek a rukopisů	3 ks
Sbírka plánů a výkresů	95 ks

Celkem 3141 ks

Akvizice

Z redakce časopisu Auto Motor Sport převzato v únoru - březnu cca 40 arch. kartonů firemní dokumentace z oboru motorismu, v květnu dalších 25 kartonů, celkem 60 arch. kartonů. Tento materiál byl uložen v přízemí Invalidovny, zaplaven. Záchrana bohužel nebyla možná, jednalo se o křídový papír a diapozitivy, které voda zcela zničila. Materiál byl skartován. Z podniku Aero Vodochody jsme převzali v dubnu – červnu cca 2500 výkresů vojenských proudových letadel MIG 15, MIG 17, MIG 19, MIG 21 a Su 7. Materiál byl uložen v Invalidovně v 1. patře a nebyl zaplaven. Po vystěhování budovy je nyní uložen na paletě v hale B v Čelákovících.

Od firmy INCO (ing. Jaroš) zakoupena výkresová dokumentace rozhledny v Praze na Petříně z let 1890-91 (27 kusů výkresů za 30.000 Kč s příspěvím 10.000 Kč od f. Spojprojekt Praha a.s.).

2.3. Inventarizace

Podle požadavků Archivní správy opraveny nepřesnosti a nedostatky v zápisech do programu PEVA. Z nedohledaných fondů po generální inventuře v roce 2001 byl dohledán fond 698. Dohledání ostatních fondů bylo také přerušeno srpnovou povodní v Invalidovně.

Zpracování fondu 633 – Jan Klepl dr. Sekyrkovou před dokončením (30 krabic), ve spolupráci s dr. Těšínskou zpracován inventární seznam k fondu 586 (V. Novák).

4.1. Práce na scénáři výstavy k 70. výročí zpřístupnění sbírek archivu NTM (spojeno s výběrem dokumentů, doprava z Invalidovny a z Čelákovic na Letnou.) Práce na výstavě ukončeny, výstava zrušena kvůli povodni.

4.4. Zápůjčky na cizí výstavy:

- Faksimile plánu Rudolfovy štolý půjčena na výstavu: Letná – historie a vývoj prostoru (březen – červen 2002 ve Staroměstské radnici)
- 4 filmové plakáty zapůjčeny do Moravské galerie v Brně na výstavu: Svět hvězd a iluzí (český filmový plakát 20. století)
- Plakáty a firemní tisky zapůjčeny na výstavu Kafkas Fabriken v Schillerově Národním muzeu v Marbachu nad Neckarem (listopad – únor 2003)

5. Spolupráce s Okresním muzeem v Mladé Boleslavi na připravované výstavě: Průmysl na Mladoboleslavsku, poskytnutí dokumentace z archivu NTM, pořízení reprodukcí.

Další činnost

Po srpnových povodních vysušen v podmínkách NTM materiál – fotografie, tisky, diplomy, výkresy atd. a odvezen k ošetření do Státního ústředního archivu – cca 500 kusů. Blíže viz příloha o povodních.

Příprava podkladů pro přestavbu části budovy na depozitáře archivu.

Spolupráce s ČT – materiály o výstavách 1891 a 1895 pro snímek o Leoši Janáčkově.

Referát dr. J. Hozáka na setkání německých historiků techniky v NTM (GTG) ve dnech 30. 5. – 2. 6. 2002, název: Komunikace rodícího se velkoměsta, Praha 1870 – 1914.

Vydání knihy Obrazové dějiny vědy a techniky v českých zemích, nakladatelství Fragment 2002, autoři Jan Hozák – Ivan Štoll.

Zpřesněn a přepsán akviziční plán archivu NTM.

Články dr. Sekyrkové ve VTM č. 4(I.V. Ullmann), v časopise Dějiny a současnost, č. 3, Druhý odboj „z druhého břehu“, dále předány zprávy do Arch. časopisu a ČČH, spolupráce s Výzkumným centrem pro dějiny vědy a s Fakultou humanitních studií UK.

Ve sborníku Archiváři ve 20. století, Jindřichův Hradec 2002, publikovány příspěvky J.

Hozáka, B. Mendl a Archiv pro dějiny průmyslu, obchodu a technické práce a M. Sekyrkové – Jan Klepl a jeho vize průmyslového archivu.

Dr. Sekyrková – zprávy v časopisech Kuděj, ČČH, Dějiny věd a techniky a v Archivním časopise.

Účast dr. Sekyrkové na konferenci – Místo národních jazyků ve výchově, školství a vědě v habsburské monarchii 1867 – 1918. Přednesen příspěvek: Rozdělení pražské polytechniky – precedens pro univerzitu?

Spolupráce dr. Sekyrkové s Výzkumným centrem pro dějiny vědy a s Fakultou humanitních studií UK v Praze – členka zkušební komise pro atest z čs. dějin v evropském kontextu, v zim. sem. 2002-3 vlastní kurz: Formování nových českých elit v 19. století (2 vyuč. jedn. týdně).

Získán tříletý grant od GAČR v hodnotě cca 1.180 000 na přípravu databáze tzv. sbírky vzpomínek, budované v archivu NTM od konce 40. let minulého století a čítající dnes přes 2000 inv. čísel.

Ing. Cenker spoluprací s nakladatelstvími a jednotlivci získal pro knihovnu a archiv NTM publikace v hodnotě cca 18.000 Kč.

Pořídil ve spolupráci s fotografkou L. Jelínkovou obsáhlou fotodokumentaci součástí letadel z doby 1. světové války z LM Kbely, z NTM a VHM Lešany. Navázána spolupráce se soukromými sběrateli a s jejich svolením získány kopie snímků (p. Zemánek) pro potřeby LA NTM.

Průběžná spolupráce s nakladatelstvími: JAPO, L + K, HPM, REVI, WINDSOCK, nově navázána spolupráce se slovenským vydavatelstvím HT model. V návaznosti na tuto spolupráci založena v archivu sbírka dokumentačních materiálů a literatury k historii plastického modelářství v ČR a v zahraničí.

Výzkum v oblasti leteckých potahových pláten a kamuflážních barev ze sbírky NTM – letouny SP 4428, Knoller a další. Spolupráce v tomto směru s LM Kbely, navázán též kontakt

s italským historikem Alberto Casiratim, Bergamo. Založena sbírka historických leteckých potahů.

Účast na festivalu leteckých filmů v Praze (květen '02) spojen s výzkumem filmových dokumentů z hlediska pramenné hodnoty pro dějiny letectví.

Po povodních zahájena záchrana sbírky skleněných negativů leteckého archivu NTM ve spolupráci s mediátekou (cca 3500 ks). Negativy ošetřeny, zabaleny do nových materiálů f. EMBA, revidována evidence a popisy. Materiál digitalizován a pracováno na jeho počítačovém zpřístupnění veřejnosti. (blíže viz příloha). Publikace článku o důsledku a škodách povodní na leteckém archivu v časopisech HPM, L + K, REVI, iniciování finanční sbírky na záchranu výkresového materiálu LA NTM.

Práce na Masarykově nádraží – úklid a vybavení archivních prostor nábytkem a obaly.

Badatelská agenda byla silně omezena v souvislosti s povodněmi. Od poloviny srpna do poloviny října byla studovna NTM pro veřejnost uzavřena. Teprve pak mohli badatelé v NTM opět v archivu pracovat. I přes obtíže a omezení studovalo za rok 2002 v archivu NTM 256 badatelů, z toho 9 ze zahraničí. Pomocí Internetu podány z archivu informace v tuzemsku i v zahraničí cca 107 žadatelům.

Zprávu vypracoval dne 2. ledna 2003

dr. Jan Hozák
vedoucí archivu NTM

Přílohou této zprávy o činnosti archivu je ještě Zpráva o zasažení archiválií Archivu pro dějiny techniky a průmyslu NTM v Praze při povodních ve dnech 13. – 16. srpna 2002.